

ACHTER DE SCHERMEN

nieuwsbrief van het Willem Elsschot Genootschap v.z.w.

jaargang 4 — nummer 1
mei 2002

Niet zomaar een genootschap

Op 10 april 1999 werd in *zijn stad* het Willem Elsschot Genootschap gesticht. Drie werkingsjaren zitten er op en met voldoening kijkt het bestuur terug op het bereikte resultaat. Het ledenaantal steeg voor de derde maal op rij met nagenoeg 200 en bedroeg op 10 april precies 615.

Het aanbod voor 2002-2003 oogt weer veelbelovend. De volledige lijst krijgen de leden eerstdaags thuisgestuurd, samen met een vriendelijke uitnodiging om hun lidmaatschap te hernieuwen. Naast de verdere aanvulling van het *Volledig werk*, de voortzetting van de *W.E.G.-serie* en de verdere uitbouw van de *W.E.B.* (Willem Elsschot Bibliotheek), hopen wij bovendien onze leden opnieuw te verrassen met leuke Elsschottiana en bijzondere evenementen, zoals recent onze wandeling in het Hetschot en vorig jaar het Elsschotfestival in zowel Antwerpen als Amsterdam.

De Boormanianse cijferaars onder de leden hebben al lang berekend dat bij het W.E.G. geen sprake is van donateurs (volgens Van Dale: 'iemand die een vereniging steunt door bijzondere geldelijke bijdragen'), maar van leden die waar willen voor hun geld en wensen te genieten van hun genootschap.

En natuurlijk gaan we door met stijlvol lijmen, helemaal in de geest van reclameman Alfons De Ridder, met advertenties in de kranten, boekenleggers om *weg* te geven, pleidooien bij de leden om lidmaatschappen cadeau te geven, het organiseren van het jaarlijkse benefietdiner *Lijmen bij dwaallicht* en het werven van ereleden.

En zo kan het gebeuren dat het duurste genootschap der Lage Landen tegelijkertijd ook het snelst groeiende wordt, met als finaal marketingmotto voor ogen: het leveren van de beste prijs/kwaliteit.

Je zou voor minder lid worden (en blijven).

Cyriel Van Tilborgh
Voorzitter

Geen troostend koffiedrinken

Jan Dequeecker

Dat Ida De Ridder in *Willem Elsschot, mijn vader* en *Willem Elsschot en de piano* haar herinneringen aan Elsschot te boek heeft gesteld, is overbekend. Wij publiceerden ook een persoonlijk geschrift van haar dochter Jo Dequeecker. Broer Jan en Ida's jeugdvriendin Nora De Roover komen nu aan de beurt met twee fel contrasterende bijdragen. Nora De Roover herinnert zich een gezellig kerstfeest en zonnige vakanties aan zee met de bevriende familie De Ridder, Jan Dequeecker doet bewogen verslag van zijn grootvaders uitvaart.

De herinnering aan het overlijden van mijn grootvader is onlosmakelijk verbonden met een ommekeer in mijn eigen leven. In september 1959 waren wij namelijk vanuit Mechelen naar Antwerpen verhuisd: een ware opluchting. Op de rijksmiddelbare school van de bisschoppelijke stad werden geen lessen zedenleer gegeven, en als enige die geen godsdienst volgde moest ik de klas verlaten als mijnheer pastoor zijn godsdienst kwam verkondigen. Op het Koninklijk Atheneum – waar wel lessen zedenleer waren voorzien – werd ik wegens mijn Antwerpse accent dan weer bespot en nagebootst door de

rasechte maneblossers! Te Antwerpen voelde ik mij thuis: wij spraken dezelfde taal.

Het overlijden

De dood van mijn grootouders kwam onverwacht: zij was kerngezond en hij werd al jaren geplaagd door een slepende ziekte. Maandag 30 mei 1960 waren zij nog op bezoek geweest en dinsdag stierf hij. De schoolplicht riep, de uren verstreken alsof er niets gebeurd was tot de les Nederlands. De heer Verbiest vond het nodig te eisen dat ik iets over Willem Elsschot zou vertellen. Consternatie in de klas: zij wisten niet dat de schrijver van dat vreselijke kaasboek, dat wij al maanden ontrafelden en ontleedden als gold het een detectiveroman, mijn grootvader was. Waren wij te jong om de stijl te waarderen of werd de taal van Elsschot ontdaan van haar bekoorlijkheid door dat eindeloze ontleeden? Hoe dan ook, wij hadden allemaal een hekel aan *Kaas*. Ik zei dan maar dat mijn grootouders gestorven waren en dat ik veel van hen had gehouden, waarop de gestamelde woorden plaats maakten voor tranen die, alle inspanning ten spijt, mijn zelfbeheersing overmeesterden.

Het dodenhuis

Van school wegblijven voor een dodenbezoek, dat ging niet. Dus werd de vrije middag opgeofferd. Moeder verplichtte ons niet haar te vergezellen, maar zij oordeelde dat wij later spijt zouden hebben als wij het nalieten. In de voorkamer van het huis aan de Lemméstraat stonden twee ijzeren eenpersoonsledikanten. Daar lagen zij dan, na meer dan vijftig jaar elk in zijn eigen bedje, met een tevreden uitdrukking, zo beweerde men, maar ik zag twee vreemden liggen met verwrongen gelaat.

De tocht

Pa – zo noemden wij hem – had een wilsbeschikking geschreven (in die tijd was dat noodzakelijk) en werd gecremeerd, terwijl Ma traditioneel werd begraven. Zij had ooit de vrees geuit levend verbrand te worden. Dat levend begraven worden nog erger kon zijn, daar wilde zij niet over praten. Omdat cremieren een mannenaangelegenheid was, was het mijn plicht mijn moeder te vertegenwoordigen. Onwennig in een driedelig grijs pak, rouwbandje om de revers, toog ik naar de Lemméstraat en kreeg een plaatsje in een van de vele auto's. Met vijf mensen in een vierpersoonswagentje: het lokte menig vijandig commentaar uit bij de medereizigers, die met nijd enkele grote wagens aanwezen waarvan de chauffeur de enige

deelnemer was aan de optocht. Buiten de stad werd het tempo opgevoerd tot een ontoelaatbare snelheid, de lijkwagen voorop: een race tegen de tijd. En ik die dacht dat een lijkstoet stapvoets voortschrijdt uit eerbied voor de overledene en zijn nabestaanden, maar ja, het crematorium – toen het enige in België – bevond zich in Ukkel.

De crematie

Dat cremieren het verbranden van lijken is, wist ik, maar hoe het gebeurde daar kon ik mij geen voorstelling bij maken. Het crematorium bleek een gebouwtje te zijn met een koepel en een extra hoge schoorsteen. Vier geüniformeerde mannen droegen de kist naar binnen en plaatsten ze op een soort brancard versierd met doeken. Een korte toespraak volgde (door wie? wat werd er verteld?) en begeleid door muziek van Johann Sebastian Bach openden zich schuifdeuren. Dan verdween de doods-kist in een zwart gat. 'Vooruit, dat was het dan. We gaan iets drinken, want dat spel duurt hier nog wel een paar uur.' Een realistische opmerking van een persoon met ervaring. Opgelucht kwamen de omstanders tot leven en haastten zich om een gezellig plaatsje te bemachtigen in een van de morbide gelegenheden met toepasselijke namen die zich in de nabijheid bevinden en waar de rouwenden getroost, gelaafd en gespijsd worden. Oom Walter fungeerde als ceremoniemeester en liet pils en trappist aanrukken. 'Voor jou geen koffie of cola maar een goede pint! Profiteer ervan nu je moeder er niet is.' En zo geschiedde. Er werd gepraat en luid gelachen: dit was de eerste rouwplechtigheid in mijn leven.

Als jongste, onervaren lid van het gezelschap moest ik zonodig worden ingelicht over het gebeuren dat op dit ogenblik plaats vond. De vertellers genoten schaamteloos: 'Kijk, nu komt er zwarte rook: de kist en de kleren. Nu is het witte: dat is het lichaam dat verbrandt. Door de hitte veert het rechtop, alsof het nog leefde! En drink maar eens leeg, dat kan je wel gebruiken!' Volgens mijn neefjes kon je het verbrandingsproces bekijken vanuit een zijkamertje: een doorzichtige plaat zou uitzicht bieden op het gebeuren. Bluf of werkelijkheid? Ik kwam het niet te weten, maar zij verdwenen en gaven wat later een verhelderende uitleg: 'Het duurt niet lang meer. Er blijft alleen een stuk schedel over! Dat moet wel heel hard en dik zijn geweest.'

Eindelijk werd de as opgehaald. Stemmige muziek en de schuifdeuren openden zich. Een magisch

▲ *Elsschots begrafenis, 4 juni 1960.*

Op de voorgrond van links naar rechts: Paul Claessens (zoon van Elsschots vriend Frans Claessens), dochter Anna De Ridder, dochter Adèle De Ridder, kleindochter Josephine Kelner, dochter Ida De Ridder.

Op de tweede rij: broer van Jeanne Kenis (met zonnebril), schoondochter Jeanne Kenis (achter Josephine Kelner), kleindochter Christine De Ridder (achter Ida, met bril), Alice Claessens (echtgenote van Frans Claessens, met witte hoed).

moment: er verscheen een houten kistje van veertig bij veertig centimeter op dezelfde brancard waar enkele uren geleden de twee meter lange kist had gestaan. Nu was alles in rook opgegaan. Een van de dragers greep het kistje beet, droeg het armzwaaiend naar de lijkwagen en zwierde het letterlijk naar binnen. Een laattijdige deelnemer kwam alsnog het gezelschap aanvullen. Hij had zich verslapen en zijn supersnelle sportwagen had de verloren tijd niet kunnen inhalen. De man zag bleek en had vast een zware nacht achter zich, te zien aan zijn pafferige aangezicht en wallen onder de ogen. Met hem reed ik terug naar Antwerpen.

De begrafenis

De weg terug werd afgelegd in een nog hoger tempo dan de heenreis, want Ma moest opgehaald worden. In de hall van de begraafplaats Schoonselhof stonden zij te kijk: de grote kist lichtjes hellend en ervoor de kleine – het grote uitroepteken. Daar stonden wij in een broeierige serre vol zweetende mensen. Dat beschamende wachten werd zonder morren geduld: reclame rond Elsschots dood. Eindelijk klonken er verlossende woorden: een drietal toespraken kondigde het einde aan van deze marteling. Nog een laatste beproeving: wij

werden op een rij geplaatst als schoolkinderen. De jongste van de rouwenden sloot de sliert af: ik. Honderden mensen defileerden voor de kisten. Sommigen bleven een moment ingetogen staan, anderen waren duidelijk verbaasd en werkten dan de rij af, terwijl zij hun klamme hand toestaken en een woord van deelneming mompelden. Mijn zus hoorde ik telkens antwoorden: 'dag meneer' of 'dag mevrouw'. Eindelijk was de laatste hand gedrukt en konden wij frisse lucht inademen. Een lange stoet drentelde naar het erepark, wij als laatsten van de familieleden.

Achter ons begon het leger van sympathisanten: daar werd luid gepraat en gelachen. Het lenteweer stemde tot uitbundigheid. Eindelijk verdween het uitroepteken in de aarde.

De dronk der vertroosting

Een bende begrafenisgangers spoedde zich naar het huis van de overledenen. De met liefde aangelegde wijnkelder werd geplunderd: de fijnste merkjaren moesten de stemming opvoeren en de deugden van de dode onderstrepen. Een halfvolle Saint Emilien 1942 stond te verkommeren op de kast, een Châteauneuf-du-Pape werd omgestoten en de inhoud werd opgeslorpt door het rode tapijt. Niemand bekommerde zich om de gevolgen. Walter stopte mij een glas wijn in handen: 'Profiteer er van, niemand let op.'

Ik sloeg de volwassenen gade: liefde, eerbied, rouwen, het waren ijdele begrippen. Ik liep de tuin in en ging zitten op de bank. 'Jij zit hier zo alleen, jongen. Mag ik naast je komen zitten?' – en meteen vlijdde iemand zich naast mij en legde kameraadschappelijk een naakte arm op mijn schouder. Ik kende deze dame wel. Er werd heel wat over haar geroddeld. Zij 'hield aan' met die en die. Wat die functie in feite inhield wist ik toen niet, wel dat het een slechte bijklank had en dat er gehuwde mannen aan te pas komen. De jonge vrouw verspreidde een zwoele geur, was bruingebrand en had een veelbelovend decolleté dat nog net toelaatbaar was. Zij praatte zacht over onbelangrijke dingen en vroeg niet eens mijn naam. De ergernis van zoëven maakte plaats voor berusting. Op deze verwenste dag bespeurde ik eindelijk enig mededogen,

berusting, melancholie. Tot vandaag ben ik haar dankbaar voor die enkele ogenblikken waarop wij als samenzweerders de rest van de aanwezigen verwensten: een veertienjarige knaap die voor het eerst was geconfronteerd met de dood en een vreemde jonge vrouw.

Willem Elsschot, mijn oudste vriend

Nora De Roover

Willem Elsschot heb ik zeer goed gekend. Hoe was deze vriendschap ontstaan? Mijn vader, onderwijzer aan de gemeentelijke lagere school van de Louisastraat te Antwerpen, had in 1925 ene Jan De Ridder als leerling. Tijdens een langdurige afwezigheid van die knaap in december, besloot mijn vader persoonlijk te informeren wat er scheelde. Hij belde aan bij het huis in de Lemméstraat (telefoon was nog geen algemeen gangbaar communicatiemiddel!) en werd ontvangen door een innemende heer die hem de voorkamer inloodde en verzekerde dat Jan bijna genezen was. Missie vervuld, dacht vader, maar mijnheer De Ridder begon een praatje en vroeg naar zijn gezinstoestand. Hij vertelde dat hij twee kinderen had, Nora van zes en Irène van vijftien, waarop mijnheer De Ridder ons allen uitnodigde om de kerst bij hem door te brengen. Zelf had hij twee dochters van ongeveer dezelfde leeftijd, Ida van zeven en Anna van veertien: dat kon dus best gezellig worden, zo besloot hij. Aldus geschiedde en gezellig werd het! Ik herinner mij de kerstboom die tot het plafond reikte, afgeladen met pakjes, de flikkerende kaarsjes en de emmer gevuld met zand. Dat was mijn eerste kennismaking met de De Ridders. Meteen het begin van een blijvende vriendschap, want mevrouw De Ridder vatte sympathie op voor mijn moeder terwijl de heren een passie deelden: het kaartspel. Wij wisten niet dat Fons De Ridder en Willem Elsschot een en dezelfde persoon waren.

Het toeval wilde dat beide families de zomervakantie doorbrachten in De Panne aan zee. In het huurhuis van de De Ridders werden voor de heren kaartmiddagen georganiseerd (foto 1), terwijl de rest van de familie zich duidelijk vermaakte (foto's 2 en 3). Er logeerde meestal een vreemde jongen, Marcel Goedkind: een vriend van Jan, zo dachten wij (foto 4). Later zou blijken dat hij een neef was van Fine en wel het model voor Alfredje uit *Pensioen*. 'De ridders en de rovers' maakten uitstappen naar Bray-Dunes, eerste badplaatsje in

▲ 1. De Panne, villa 'Pensée des Dunes', ca. 1925. Elsschot op de rug gezien, tegenover hem een onbekende kaartspeler, links van hem vader De Roover, rechts van hem zijn neef John Sherrington.

▲ 2. Achterste rij van links naar rechts: vader De Roover, onbekend, Elsschots vrouw Fine, moeder De Roover, onbekend. Voorste rij van links naar rechts: Nora De Roover, Ida De Ridder, Jan De Ridder, Marcel Goedkind.

▲ 3. Van boven naar onder en van links naar rechts: Elsschots neef Gaston, Adèle De Ridder, Elsschots neef Jojo, Fine, moeder De Roover, Jan De Ridder, Nora De Roover, Ida De Ridder, Irène De Roover.

◆ 4. Van boven naar onder en van links naar rechts: Elsschot, Maurice De Rock (vriend van Walter De Ridder), Adèle, Anna De Ridder, Fine, Irène De Roover, moeder De Roover, Walters eerste vrouw Marcelle Manchematin, Walter De Ridder, Marcel Goedkind, Nora De Roover, Ida De Ridder, Jan De Ridder met Bobby.

Frankrijk na De Panne, om er pernod te drinken en Frans brood te kopen, de beroemde baguettes. Heen door de duinen, terug langs het strand. Ook ging het naar Veurne om de boetprocessie te bewonderen (foto 5). Irène en Anna werden

◆ 5. Veurne, boetprocessie, ca. 1925.
Van boven naar onder en van links naar rechts: moeder De Roover, Elsschot, Fine, Anna De Ridder, vader De Roover, Marcel Goedkind, Jan De Ridder, Nora De Roover, Ida De Ridder, Irène De Roover.

gezworen kameraden, ikzelf dweepte met Jan en sloot vriendschap met Ida. Nadat in 1928 het huisje 'Kerkepanne' was gebouwd en de familie De Ridder voortaan haar vakanties doorbracht te Sint-Ildesbald, bleven wij elkaar bezoeken. Wij waren op

het huwelijksfeest van Adèle, waar moeder hielp koken: tomatensoep, vol au vent, homard à l'armoricaine (kreeft op zijn Bretoens)! In *Tsjip* portretteert Elsschot haar als madame Mommens.

Mijn herinneringen aan Elsschot zijn zo levendig omdat hij uitgelaten met mij speelde; hij die meestal zwijgzaam en afstandelijk was. Ik reed paardje op zijn rug terwijl hij, kruipend op handen en knieën, in alle hoeken van de kamers speurde naar muizen. Waarschijnlijk had ik ooit mijn angst geuit. Ook buiten de vakanties hielden de families contact: Anna en Irène gingen samen uit terwijl Jan, Ida en ik gezamenlijke vrienden hadden.

Ooit deed Fine haar beklag bij mijn moeder dat Fons stiekem ging vissen en zij toonde het visgerei dat hij had verborgen achter de kelderdeur om er in de vroege uurtjes onopgemerkt op uit te trekken. Blijkbaar had hij er behoefte aan zich af en toe af te zonderen en ongestoord na te denken, wie weet over een vers of een verhaal dat hij wilde schrijven. Met mijn vader discussieerde hij over de herkomst van eigenaardige woorden die hun plaats hadden veroverd in het Antwerpse dialect. Eens, zo vertelde mijnheer De Ridder, belandde hij tijdens zijn zwerftochten door de stad in een volkscafé, waar twee mannen druk converseerden in het Bar-goens. Hij had onopgemerkt zitten luisteren om hen daarna aan te spreken in hun eigen dieven-taaltje.

In mijn laatste jaar op de normaalschool gaf Elsschot mij een typoscript van *Het Tankschip*. Hij vroeg mij het te lezen, te verbeteren en mijn oordeel te geven! Het hoeft geen betoog dat ik geen woord veranderde. Veel later vernam ik dat hij hetzelfde had gedaan met Anna Christina van der Tak, die het manuscript van *Villa des Roses* kreeg toegespeeld. In mijn geval was het een blijk van waardering en sympathie. Hij wist dat mijn hartje uitging naar Jan, en hoe weinig conventioneel hij ook was, toch hoopte mijnheer De Ridder dat Jan en ik eens... Ik bleef jaren wachten, ook toen Jan al gehuwd was en in Parijs woonde.

Op de voorstellingen van Ida's boekje *Willem Elsschot en de piano* kwam ik opnieuw met haar in contact. Ik zocht de oude foto's op, en mijn herinneringen aan die heerlijke tijd kwamen weer boven: die heb ik neergeschreven.

ELSSCHOTTIANA

Elsschot als consultant

Als ik een consultant was, zou ik mezelf opsplitsen: in een afdeling begeleiding van nieuw, een afdeling begeleiding van het wennen aan nieuw, een afdeling de schuld geven aan, van wat er is misgelopen met de begeleiding van de introductie van nieuw, een afdeling opvang van de slachtoffers van wat er is misgelopen, en nog een paar andere afdelingen. Aan ieder nieuw ontspringt een delta, en aan iedere arm van de delta valt geld te verdienen. Dit is het jaar van Willem Elsschot. Met zijn *Wereldtijdschrift* was hij zijn tijd driekwart eeuw vooruit. Zou hij nu hebben geleefd, dan was uit zijn onderneming een mondiale consultancy gegroeid...

S. Montag, 'Telefoon'. In: *NRC Handelsblad* (5 januari 2002).

Invoelende portretten

Van de Velde wil niet zozeer de rauwe werkelijkheid van het gesticht beschrijven, maar invoelende portretten maken van zijn medegevangenen, vrijwel allen met ernstiger knetterende schedels dan hijzelf. Dat doet hij met weinig woorden en veel gevoel. Hij heeft Elsschot inderdaad goed gelezen.

Arjen Fortuin, 'Psychiaters moet men schuwen'. In: *NRC Handelsblad* (18 januari 2002).

Een Frans woordenboek

Voor lezers uit Nederland bleek Elsschot trouwens nog andere problemen te hebben, want daar is men niet bekend met de uitdrukking 'zijn batterijen verdekt opstellen'. Maar de echte liefhebbers, van wie er ook vele in Nederland wonen, zijn graag bereid een Frans woordenboek ter hand te nemen.

Joop van der Horst, 'Woord. Elsschot (2)'. In: *De Standaard* (26-27 januari 2002).

Zwagerman of Boorman?

Over het Elsschot-gehalte van *Zes sterren*, de laatste roman van Joost Zwagerman, lopen de meningen uiteen.

Zwagerman volgt Justus Merkelbach, hoofdredacteur van de hotelgids *'Goedemorgen'*, on the road, *'voortgestuwd door het tegendeel van de kosmische dynamiek van Kerouacs Dean Moriarty'*. Justus erfde *'Goedemorgen'* – meer een advertentiefuik dan een blad, meer een wereldtijdschrift dan een tijdschrift – van zijn oom Siem na diens zelfmoord. [...]

Geen moment kan de scharrelende oplichter van Zwagerman zelfs maar vaag herinneren aan zijn vakbroeder in *'Lijmen/Het been'* van Willem Elsschot, geen moment biedt de blik door de voorruit van de bedrijfswagen uitzicht op een bijtend panorama als in *'Alles moet weg'* van Tom Lanoye. Erger nog, na enkele tientallen pagina's kan die hele familie Merkelbach de lezer gestolen worden.

Bart Vanegeren, 'Joost Zwagerman: "Zes sterren"'. In : *Humo* (29 januari 2002).

De manier waarop Siem en Justus advertenties werven doet denken aan wat Elsschot beschreef in *Lijmen*.

'Dat dacht ik pas toen het idee gerijpt was, maar ik vond het ook geen reden om het niet te doen. Het is toch weer heel anders, ze slijten bijvoorbeeld geen tijdschriften. Het idee is letterlijk in een hotel ontstaan. Ik moest een keer na een lezing in een plaatsje in Limburg overnachten terwijl er thuis in Amsterdam feest werd gevierd. Dus zat ik daar een beetje geïsoleerd, je kent het wel: lekker behaaglijk met zelfmedelijden. Het hotel stemde niet vrolijk en toen dacht ik dat het de uitdaging van de schrijver was om van dit hotel een geweldig lyrisch verslag te maken. En vervolgens dacht ik dat je het dan ook buitengewoon depreciërend moest kunnen beschrijven, en dat in één adem. Het idee was geboren. Pas later dacht ik: verhip, Elsschot, maar nogmaals[:] de verschillen zijn als het ware even groot als die ene overeenkomst. De dingen die ik maak zijn sowieso bezwangerd door literaire monumenten, dus in die zin staat *Zes sterren* ook in mijn eigen traditie van echo's, ontleningen, citaten.'

Johan Vandenbroucke, 'Alle grond wordt valse grond. Joost Zwagerman over schrijven over zelfmoord en fictie'. In: *De Morgen Boeken* (13 februari 2002).

10,000 tons of edam

Cheese traditionally holds a fairly lowly position in the annals of literature. Yet, fromage is very much the subject of Willem Elsschot's classic comic novel (first published in 1933). Satirical and charming, this story of one man's fight to sell 10,000 tons of edam deserves wider recognition.

'Cheese by Willem Elsschot Granta L10 (hardback)'. In: *Hampstead & Highgate Express* (1 February 2002).

First published in 1969

Which cheese is made backwards? Edam, of course. This is the first joke I remember remembering, and Edam is the subject of this bizarre novella from Antwerp's funniest novelist. On the face of it this does not seem a promising subject, nor a very promising credential for an author, but *Cheese* confounds expectation. Since it was first published in 1969, it has become an established classic and a bestseller in both Holland and Belgium.

Toby Clements, 'Fall from Edam'. In: *The Daily Telegraph* (16 February 2002).

Laarmans in de popmuziek

Het Vlaams Economisch Verbond mag zich verheugen in een stralend nieuw lid: Pieter-Jan De Smet heeft de Richard Branson in zichzelf wakker geschud en een eigen platenlabel opgericht. *Beuzak Records* heet de eenmansfirma, waarvan de cd met serienummer 0001 sinds twee weken onweerstaanbaar in onze tokus heeft postgevat. *'Light Sleeper'* van PJDS — jawel, de zanger is een groep geworden — is niets minder dan een meesterproef. [...]

HUMO Voel je je zo een beetje als Frans Laarmans in 'Kaas' als je thuis tussen die stapels cd's zit ?
DE SMET "t Is pure Elsschot, ja. Niets lijkt romantischer dan het kleine ondernemerschap, maar ik weet inmiddels hoe hard het soms is. Vergeet de romantiek. Omdat ik geen distributeur heb, rij ik nu met mijn vriendin het land af om 'Light Sleeper' 'onder consignatie' in de rekken te krijgen. Dat is de beste manier om je voetjes op de grond te houden: je bent maar een gastje dat een plaat gemaakt heeft en zo ijdel is te denken dat iemand ze zal kopen. Vooral de manier waarop je soms met een uitgestreken gezicht afgescheept wordt, is ontvullender."

Pascal Verbeken, 'PJDS: "Stijlvol vallen kan deugd doen". Kijk eens mama, zonder klinkers'. In: *Humo* (29 januari 2002).

Geen woord te veel of te weinig

Herman Brusselmans' nieuwste roman *De kus in de nacht* is meteen ook zijn dikste.

Zo dik, mompelt hij, en hij weegt de turf op zijn rechterhand. 'Maar het is niet zomaar op papier gekwakt. Over schrijvers van dünne boekjes als Willem Elsschot of Nescio hoor je altijd: geen woord te veel of te weinig. Ik wilde datzelfde doen in een boek van ruim zeshonderd pagina's. Drie dingen lagen van tevoren vast bij deze roman: de titel, de omvang en de programmatische openingszin. Die luidt: "Ik heb alweer niks te melden en dat zal ik doen in een pagina of zeshonderd à zeshonderdvijftig, we zullen zien." Dat vat mijn hele schrijverschap samen. Want laten we eerlijk zijn: wat heb ik nou te melden? Wat heb ik in godsnaam te melden? Wat heeft om het even wie te melden? Als dat je programma is, kun je twee dingen doen. Of je schrijft niks, omdat je toch niks te melden hebt. Of je zegt: ik heb *uiteraard* niks te melden, maar dat kan ook in zeshonderddertien pagina's. [...]'

Jeroen Vullings, "Ik ben de keizer van mijn eiland". Het interview: Herman Brusselmans'. In: *Vrij Nederland* (16 maart 2002).

COLOFON

Deze nieuwsbrief *Achter de schermen*, uitgegeven door het Willem Elsschot Genootschap v.z.w., verscheen in mei 2002 in een oplage van 900 exemplaren, bestemd voor de leden van het W.E.G. en de pers.

Lezersservice

<http://www.weg.be>
info@weg.be

Bank

België: KBC Bank - Antwerpen
409-8578841-11
Nederland: ABN AMRO BANK - Putte
53.28.777.13

Secretariaat

Lijsterbeslaan 6 • B-2920 Kalmthout • België
tel: 03/666.78.70 • fax: 03/666.25.42

Redactie

Koen Rymenants (Koen.Rymenants@arts.kuleuven.ac.be)
Cyriel Van Tilborgh (cyriel.van.tilborgh@skynet.be)

Bestuur

Voorzitter: Cyriel Van Tilborgh
Vice-voorzitter: Vic van de Reijt
Bestuursleden:
Jan Maniewski
Walter Mees
Yvan De Roover
Ann De Rammelaere
Janny Nijhof

Sponsors W.E.G.

Alveko
Het Belang van Limburg
Canvas
Censydiam
Ernst & Young
Gazet van Antwerpen
De Groene Amsterdammer
KBC Bank & Verzekering
Knack-Weekend
De Morgen
Het Parool
Athenaeum – Polak & Van Gennepe (Querido)
De Standaard
De Financieel-Economische Tijd
Uitgeverij Bas Lubberhuizen
Vlaams Fonds voor de Letteren
Vrij Nederland
VVL/BBDO